

**KESKUSKAUPPAKAMARIN
LUOTEIS-VENÄJÄN BUSINESS-BAROMETRI
2010**

Julkaistavissa 8.9.2009 klo 11.30

**Keskuskauppakamarin Luoteis-Venäjän Business
– barometri 2010**

Syyskuu 2009

KESKUSKAUPPAKAMARI
Aleksanterinkatu 17, PL 1000, 00101 Helsinki
Puh. (09) 4242 6200, faksi (09) 650 303
www.chamber.fi

ISBN 978-952-5620-42-9

SISÄLTÖ

1.	TULOKSET	4
1.1	Yleiset suhdannenäkymät.....	4
1.2	Liikevaihto.....	5
1.3	Investoinnit.....	6
1.4	Työvoiman määrä.....	7
1.5	Oman talouden tilanne.....	8
1.6	Venäjän talouden tila.....	9
1.7	Presidentti Medvedevin hallinnon vaikutus yrityksen toimintaympäristöön viimeisten 12 kuukauden aikana.....	10
1.8	Ruplan arvon heikentymisen vaikutus yritysten liiketoimintaan vuoden 2009 aikana.....	11
1.9	Kokemukset liiketoiminnan rahoittamisen ongelmien määrästä vuoden 2009 aikana.....	11
2.	YHTEENVETO	12
3.	LIITTEET	13
	Toimialakohtaiset kuviot	
	Toteutuneet saldoluvut 1998 – 2009	
	Odotusten saldoluvut 1999 – 2010	
	Taustatiedot vastaajista	

SAATTEEKSI

Keskuskauppakamarin Luoteis-Venäjän Business –barometri tarjoaa suomalaista näkökulmaa täydentävää, muista lähteistä riippumatonta tietoa venäläisten yritysten todellisuudesta ja odotuksista Suomen lähialueilla ja Moskovassa.

Keskuskauppakamarin Luoteis-Venäjän Business –barometri on vuodesta 1999 lähtien tehty samassa laajuudessa. Tämän vuoden barometriin vastasi 1204 venäläistä yritysjohtajaa. Haastattelut suoritti Keskuskauppakamarin toimeksiannosta Taloustutkimus Oy:n pietarilainen tytäryritys TOY-Opinion 20.7. – 6.8.2009. Vastaajista 42 prosenttia edustaa palvelualan yrityksiä, 40 prosenttia kaupan alan yrityksiä ja 39 prosenttia teollisuusyrityksiä. Haastatellut yritykset voivat edustaa useampia toimialoja. Tärkeimmät taustatiedot vastaajista on esitetty tämän raportin liitteenä.

Yritysjohtajia pyydettiin vertaamaan kuluvan vuoden kehitystä edelliseen vuoteen ja arvioimaan tulevan vuoden näkymiä. Vastaajilta pyydettiin arviota seuraavista muuttujista: yrityksen liikevaihto, työvoiman määrä, investoinnit, yleiset suhdannenäkymät, yritysjohtajan oma talous ja Venäjän talous. Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan presidentti Medvedevin hallinnon toimia yritysten toimintaympäristön kannalta. Yritysjohtajia pyydettiin myös arvioimaan, miten ruplan arvon heikkeneminen on vaikuttanut liiketoimintaan vuonna 2009. Lopuksi vastaajilta tiedusteltiin, ovatko he kokeneet tavallista enemmän ongelmia liiketoiminnan rahoittamisessa vuoden 2009 aikana.

Kysely on kvalitatiivinen. Vastaajia pyydettiin arvioimaan, onko muuttujan kehitys parantunut, pysynyt samana vai heikentynyt. Tulokset on raportoitu saldolukuina. Saldoluvut on laskettu vähentämällä paranevaa kehitystä ennakoivien vastausten suhteellisesta osuudesta heikkenevää kehitystä ennakoivien suhteellinen osuus. Vastauksia ei ole painotettu.¹

Yhdennentoista Luoteis-Venäjän Business –barometrin viesti on selkeä. Vuonna 2009 venäläisten yritysten talous kehittyi huomattavasti odotuksia huonommin. Yritysjohtajat ovat kuitenkin lievän optimistia arvioidessaan vuotta 2010. Vaikka kaikki odotuksia kuvaavat saldoluvut ovat laskeneet verrattuna edellisvuotisen barometrin lukuihin, ovat ne positiivisia lukuun ottamatta Venäjän talouden tilan kehityksen odotuksia kuvaavia saldolukuja. Venäjän talouden vastaajat arvioivat edelleen supistuvan myös vuonna 2010.

Suurin osa vastaajista (72 %) katsoi, ettei presidentti Medvedevin hallinnon toimilla ole ollut vaikutusta venäläisten yritysten toimintaympäristöön viimeisten 12 kuukauden aikana. Vastaajista 31 prosenttia arvioi, ettei presidentin hallinnon toimilla ole ollut vaikutusta ulkomaalaisten investointimahdollisuuksiin Venäjällä viimeisten 12 kuukauden aikana.

Raportin on laatinut osastopäällikkö Anne Hatanpää Keskuskauppakamarista.

Helsingissä 8.9.2009

KESKUSKAUPPAKAMARI

Kari Jalas

toimitusjohtaja

---

¹ Saldoluvun positiivisuus merkitsee kasvua. Kun saldoluku on positiivinen ja nousee edelliseen positiiviseen mittauskertaan verrattuna, se merkitsee, että muuttuja (esim. liikevaihto) kasvaa, ja että kasvu on nopeutumassa edelliseen vuoteen verrattuna. Kun saldoluku on positiivinen ja laskee, kasvu jatkuu, mutta se on hidastumassa edelliseen vuoteen verrattuna. Mikäli saldoluku on negatiivinen, se tarkoittaa muuttujan pienentyvän tai heikentyvän. Kun saldoluku on 0, muuttuja pysyy keskimäärin ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

1. TULOKSET

1.1 Yleiset suhdannenäkymät

Vuonna 2009 yleisten suhdannenäkymien toteutunutta kehitystä kuvaava saldoluku (- 52) laski 79 yksikköä vuodesta 2008 (+ 27).

Teollisuus (- 59) oli kaupan alaa (- 49) ja palvelualaa (- 48) pessimistisempi yleisten suhdannenäkymien suhteen. Saldoluku laski teollisuudessa 86 yksikköä, palvelualalla 78 yksikköä ja kaupan alalla 71 yksikköä.

Yritysjohtajat katsoivat yleisten suhdannenäkymien huonontuneen muualla Luoteis-Venäjällä (- 46) Moskovaa (- 53) ja Pietaria (- 60) vähemmän. Saldoluku laski vähemmän muualla Luoteis-Venäjällä (75 yksikköä) ja Moskovassa (77 yksikköä) kuin Pietarissa (90 yksikköä).

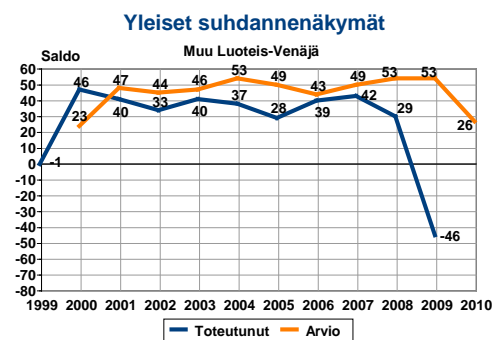
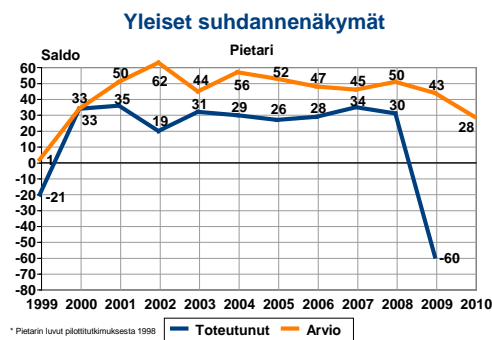
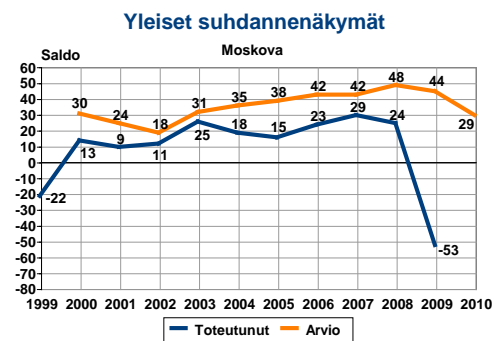
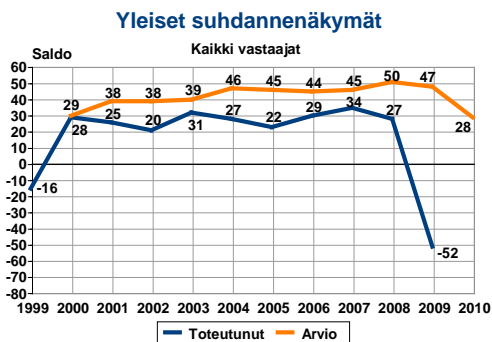
Venäläiset yritysjohtajat odottavat yleisten suhdannenäkymien jäävän selvästi viime vuosien odotuksia huonommiksi. Tilannetta kuvaava saldoluku laski 19 yksikköä, mutta se on yhä positiivinen (+ 28).

Palvelualan (+ 34) ja kaupan alan (+ 29) odotukset vuoden 2010 yleisten suhdannenäkymien kehityksestä ovat teollisuutta (+ 22) myönteisemmät. Saldoluku laski vähiten palvelualalla (12 yksikköä) verrattuna kaupan alaan (18 yksikköä) ja teollisuuteen (26 yksikköä).

Alueiden väliset erot suhdanneodotuksissa ovat pieniä. Saldoluku laski eniten muualla Luoteis-Venäjällä (27 yksikköä) verrattuna Moskovaan ja Pietariin (15 yksikköä).

Vientiä harjoittavien ja 11 – 50 henkilöä työllistävien venäläisten yritysten johtajien odotukset ovat muita optimistisempia.

Kyselyn perusteella epävarmuus tulevasta suhdannekehityksestä on hieman laskenut tänä vuonna (19 %) verrattuna viime vuoden (22 %).

1.2 Liikevaihto

Vuonna 2009 venäläisten yritysten liikevaihdon kasvua kuvaava saldoluku kääntyi miinusmerkkiseksi ja laski 98 yksikköä edellisvuoteen verrattuna.

Liikevaihdon kasvua kuvaavat saldoluvut laskivat teollisuudessa - 61:een, kaupan alalla - 56:een ja palvelualalla - 55:een.

Saldoluku oli Pietarissa - 64, Moskovassa - 58 ja muualla Luoteis-Venäjällä - 51. Muutos oli suurin Pietarissa (- 112 yksikköä) verrattuna Moskovaan (- 94 yksikköä) ja muuhun Luoteis-Venäjän (- 93 yksikköä).

Vuonna 2010 venäläiset yritysjohtajat odottavat liikevaihdon maltillista kasvua. Saldoluku laski 22 yksikköä edellisvuotisesta, mutta se on edelleen positiivinen (+ 25).

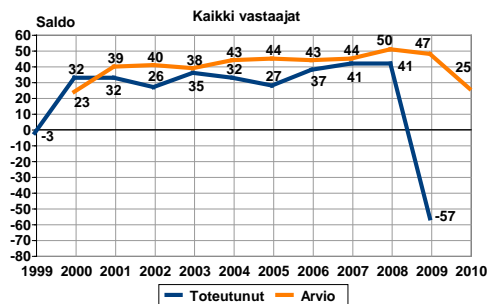
Kaupan alalla (+ 29) ja palvelualalla (+ 26) liikevaihdon kasvuodotukset ovat hieman optimistisemmät kuin teollisuudessa (+ 23).

Liikevaihdon kasvun odotetaan olevan Moskovassa (+ 29) ja Pietarissa (+ 28) jonkin verran laajempaa kuin muualla Luoteis-Venäjällä (+ 17). Saldoluku putosi vähiten Moskovassa (12 yksikköä) verrattuna Pietariin (22 yksikköä) ja muuhun Luoteis-Venäjään (36 yksikköä).

Yli 11 henkilöä työllistävien ja vientiä harjoittavien yritysten johtajat odottavat liikevaihdon kasvavan muita yleisemmin.

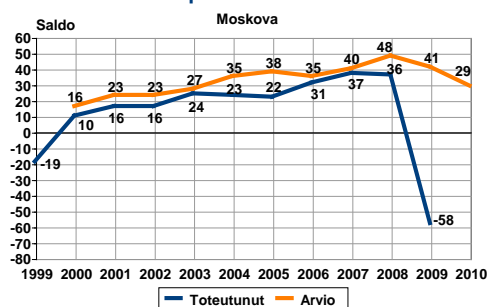
Vastaajista 20 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida liikevaihdon kasvua vuodelle 2010. (Vuonna 2008, 20 %).

Toimipaikan liikevaihto

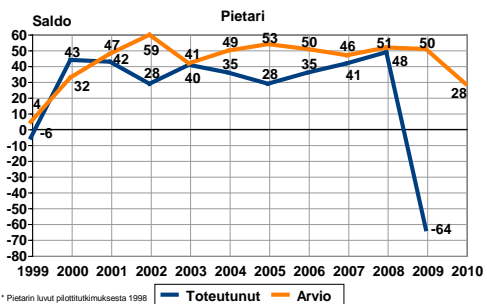
Lähde: Keskukskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan liikevaihto

Lähde: Keskukskauppakamari / Taloustutkimus Oy

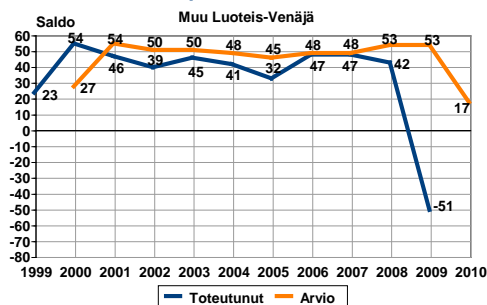
Toimipaikan liikevaihto

* Pietarin luvut pilottitutkimuksesta 1998

Lähde: Keskukskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan liikevaihto

Lähde: Keskukskauppakamari / Taloustutkimus Oy

1.3 Investoinnit

Vuonna 2009 investointien kasvu kääntyi miinusmerkkiseksi. Toteutunut investointien saldoluku laski 42 yksikköä edellisvuotisesta.

Teollisuudessa (- 25) investointien kehitys oli heikompaa kuin kaupan alalla (- 16) ja palvelualalla (- 14). Saldoluku laski teollisuudessa 53 yksikköä, kaupan alalla 40 yksikköä ja palvelualalla 35 yksikköä.

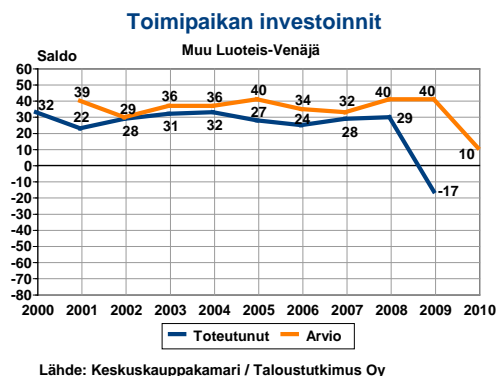
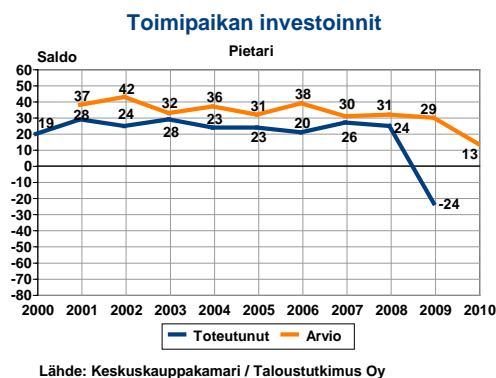
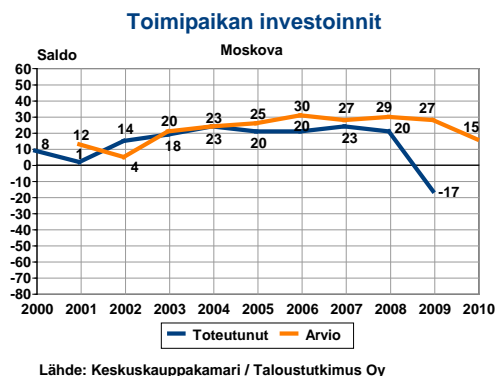
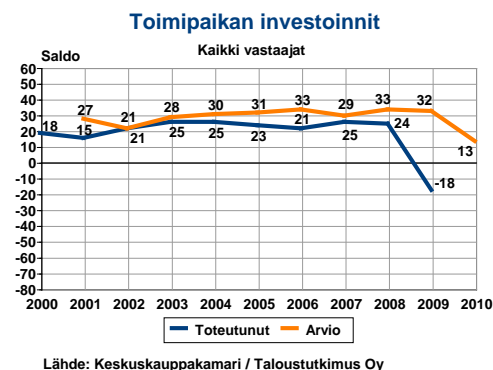
Pietarissa (- 24) investointien toteutunut kasvu oli vähäisempää kuin Moskovassa ja muualla Luoteis-Venäjällä (- 17). Saldoluvut vajosivat Pietarissa 48 yksikköä, muualla Luoteis-Venäjällä 46 yksikköä ja Moskovassa 37 yksikköä.

Vuonna 2010 investointien kasvun odotetaan olevan hidasta. Saldoluku laski 19 yksikköä edellisvuotisesta, mutta se on yhä lievästi positiivinen (+ 13).

Investointien kasvuodotukset ovat hieman optimistisemmat kaupan alalla (+ 17) ja palvelualalla (+ 14) kuin teollisuudessa (+ 11). Saldoluku laski eniten teollisuudessa (22 yksikköä) verrattuna palvelualaan (17 yksikköä) ja kaupan alaan (14 yksikköä).

Moskovassa (+ 15) ja Pietarissa (+ 13) investointien odotetaan kasvavan hieman yleisemmin kuin muualla Luoteis-Venäjällä (+ 10). Saldoluku putosi enemmän muualla Luoteis-Venäjällä (30 yksikköä) kuin Pietarissa (16 yksikköä) ja Moskovassa (12 yksikköä).

Vastaajista 24 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida investointien kehitystä vuodelle 2010. (Vuonna 2009, 24 %).

1.4 Työvoiman määrä

Vuonna 2009 venäläisten yritysten työvoiman määrä supistui, ensimmäisen keran kymmeneen vuoteen.

Teollisuudessa (- 28) työvoiman määrä supistui enemmän kuin palvelualalla (- 22) ja kaupan alalla (- 20). Saldoluku laski eniten palvelualalla (43 yksikköä) ja teollisuudessa (42 yksikköä) verrattuna kaupan alaan (35 yksikköä).

Työvoiman määrää kuvaava saldoluku laski kaikkein eniten muualla Luoteis-Venäjällä.

Työvoiman määrän odotetaan edelleen kasvavan vuonna 2010. Odotusten saldoluku laski 14 yksikköä edellisvuodesta, ja se on edelleen positiivinen (+ 14).

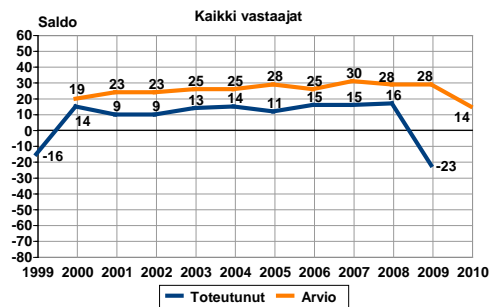
Työvoiman määrän kasvuodotukset ovat samankaltaiset kaupan alalla (+ 17), teollisuudessa (+ 16) ja palvelualalla (+ 15). Saldoluku laski enemmän teollisuudessa (16 yksikköä) ja palvelualalla (14 yksikköä) kuin kaupan alalla (7 yksikköä).

Työvoiman määrän odotetaan kasvavan enemmän Moskovassa (+ 19) ja Pietarissa (+ 16) kuin Luoteis-Venäjällä (+ 7). Odotusten saldoluku laski Moskovassa ja Pietarissa hieman vähemmän kuin muualla Luoteis-Venäjällä.

Yli 11 henkilöä työllistävissä ja ulkomaankauppaa harjoittavissa yrityksissä työvoiman määrän odotetaan kasvavan muita yleisemmin.

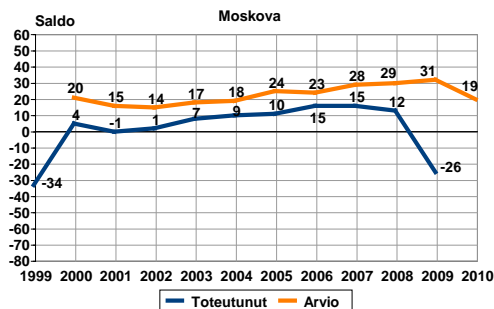
Vastaajista 12 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida työvoiman kehitystä vuodelle 2010. (Vuonna 2009, 12 %).

Toimipaikan työvoiman määrä

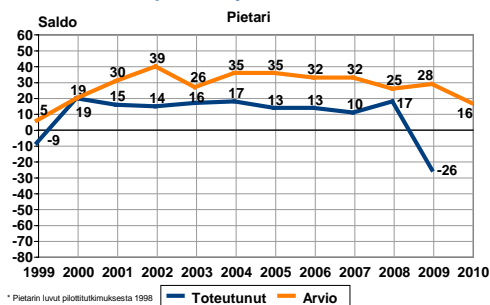
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

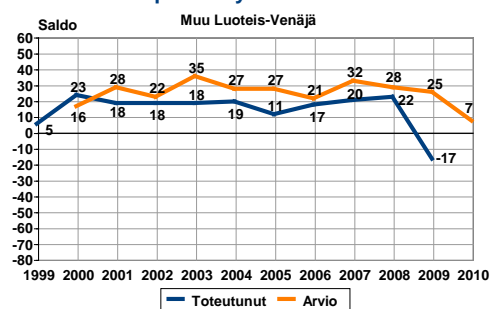
Toimipaikan työvoiman määrä

* Pietarin luvut päättyivät tutkimuksesta 1998

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

1.5 Oman talouden tila

Vuonna 2009 venäläisten yritysjohtajien oma talous huononi merkittävästi. Tilaa kuvaava saldoluku laski 60 yksikköä.

Yritysjohtajien oman talouden tila heikkeni kaikilla toimialoilla. Saldoluku laski enemmän teollisuudessa (63 yksikköä) ja palvelualalla (62 yksikköä) kuin kaupan alalla (53 yksikköä).

Venäläisten yritysjohtajien oman talouden tila huononi enemmän Moskovassa (- 38) ja Pietarissa (- 38) kuin muualla Luoteis-Venäjällä (- 31). Saldoluku putosi eniten muualla Luoteis-Venäjällä (62 yksikköä) ja Pietarissa (62 yksikköä). Moskovassa saldoluku laski 57 yksikköä.

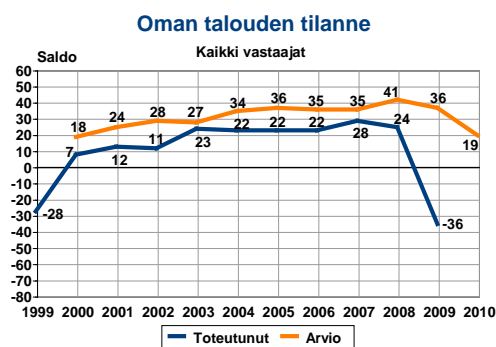
Vuonna 2010 venäläiset yritysjohtajat odottavat oman taloutensa tilan parantuvan jonkin verran. Odotukset ovat 2000-luvun alun tasolla. Tilaa kuvaava saldoluku laski 17 yksikköä, mutta se on edelleen positiivinen (+ 19).

Yritysjohtajien odotukset oman talouden tilan kehityksestä ovat hieman paremmat kaupan alalla (+ 23) ja palvelualalla (+ 21) kuin teollisuudessa (+ 16). Saldoluku laski vähiten kaupan alalla (12 yksikköä). Teollisuudessa saldoluku putosi 19 yksikköä ja palvelualalla 17 yksikköä.

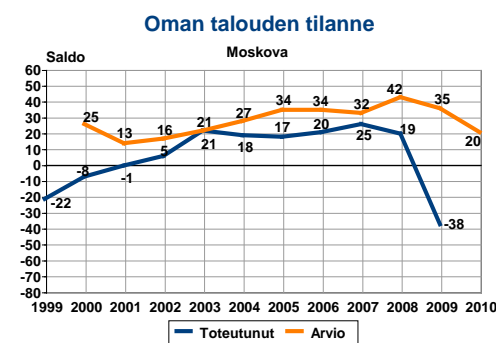
Pietarissa (+ 26) oman talouden tilan odotetaan parantuvan nopeammin kuin Moskovassa (+ 20) ja muualla Luoteis-Venäjällä (+ 12). Saldoluku laski vähiten Pietarissa (9 yksikköä) verrattuna Moskovaan (15 yksikköä) ja muuhun Luoteis-Venäjään (27 yksikköä).

Ulkomaankauppaa harjoittavissa ja yli 50 henkilöä työllistävissä yrityksissä yritysjohtajat odottavat oman taloutensa tilan kehittyvän myönteisesti muita yleisemmin vuonna 2010.

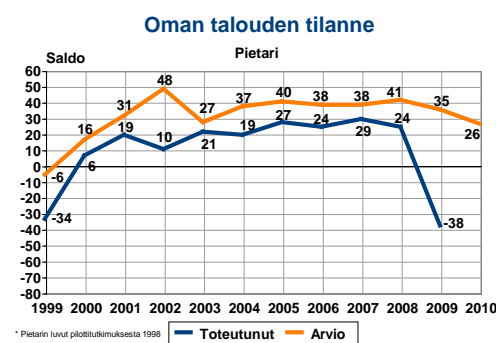
Vastaajista 16 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida oman taloutensa tilan kehitystä vuonna 2010. (Vuonna 2008, 22 %).

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

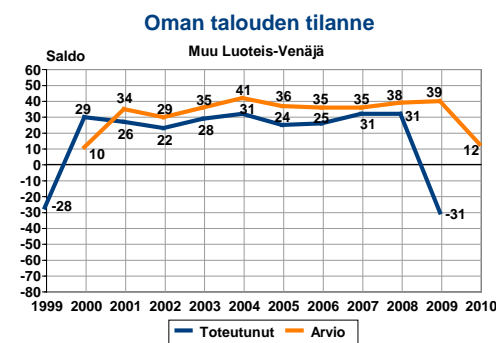

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

* Pietarin luvut päättyivät tutkimuksesta 1998

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

1.6 Venäjän talouden tila

Luoteisvenäläisten yritysjohtajien mukaan Venäjän talouden tila huononi jyrkästi vuonna 2009 verrattuna vuoteen 2008. Talouden tilaa kuvaava saldoluku laski peräti 96 yksikköä.

Venäjän talouden tila huononi kaikilla toimialoilla jyrkästi. Saldoluku laski enemmän kaupan alalla (99 yksikköä) kuin palvelualalla (94 yksikköä) ja teollisuudessa (91 yksikköä).

Venäjän talouden tila huononi Pietarissa (saldoluku - 83), muualla Luoteis-Venäjällä (saldoluku - 79) ja Moskovassa (saldoluku - 77) miltei samankaltaisesti. Saldoluku laski muualla Luoteis-Venäjällä Pietaria ja Moskovaa enemmän.

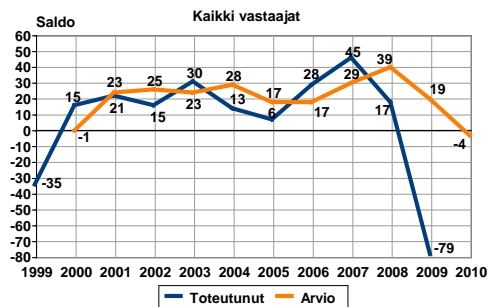
Venäläiset yritysjohtajat odottavat Venäjän talouden tilan huononevan edelleen vuonna 2010. Odotuksia kuvaava saldoluku laski 23 yksikköä, miinus neljään.

Venäjän talouden tilan odotetaan kehittyvän samankaltaisesti kaupan alalla (+ 1) ja palvelualalla (- 2). Teollisuudessa yritysjohtajat suhtautuvat muita toimialoja pessimistisemmin Venäjän talouden tilan kehitykseen (- 11). Saldoluku laski enemmän teollisuudessa (28 yksikköä) ja kaupan alalla (22 yksikköä) kuin palvelualalla (18 yksikköä).

Pietarissa (- 8) yritykset odottavat Venäjän talouden huononevan enemmän kuin Moskovassa (- 3) ja muualla Luoteis-Venäjällä (- 3).

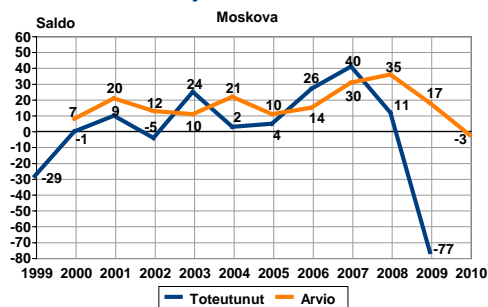
Vastaajista 18 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida Venäjän talouden kehitystä vuonna 2010. (Vuonna 2008, 23 %).

Venäjän talouden tila

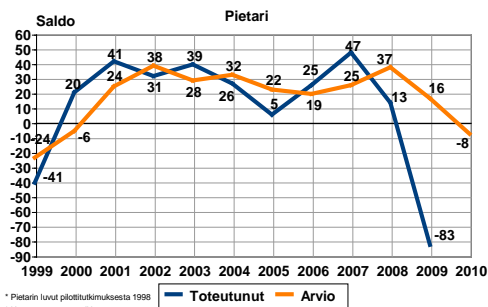
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

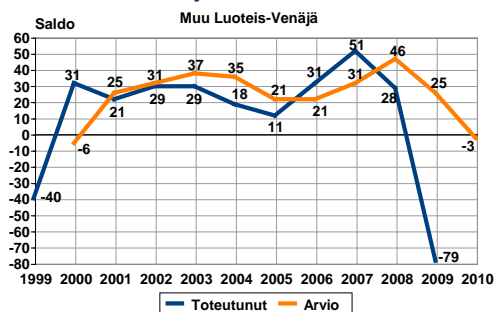

* Pietarin luvut pilottitutkimuksesta 1998

* Huom muutettu asteikko

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

1.7 Presidentti Medvedevin hallinnon vaikutus yrityksen toimintaympäristöön viimeisten 12 kuukauden aikana

Suurin osa venäläisistä yritysjohtajista (72 %) katsoi, ettei presidentti Medvedevin hallinnon toimenpiteillä ole ollut vaikutusta yrityksen toiminnan ja toimintaedellytysten kehitykseen vuonna 2009. Kaikkien vastaajien saldoluuvuksi saatiin plus neljä.

Vuonna 2008 yritysjohtajia pyydettiin arvioimaan presidentti Medvedevin toimien vaikutuksia yrityksen toimintaan ja toimintaedellytysiin seuraavien 12 kuukauden aikana. Vastauksissa yritysjohtajat odottivat varsin yleisesti presidentti Medvedevin hallinnon parantavan yritysten toimintaedellytksiä seuraavien 12 kuukauden aikana. Kaikkien vastaajien odotuksia kuvaava saldoluku oli + 34.

Venäläisistä yritysjohtajista 31 prosenttia katsoi, ettei presidentti Medvedevin hallinnon toimenpiteillä ole ollut vaikutusta ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksien parantumiseen Venäjällä.

Vastaajista 19 prosenttia uskoi toimien parantaneen ja 9 prosenttia heikentäneen ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksia Venäjällä viimeisten 12 kuukauden aikana. Kaikkien vastaajien saldoluuvuksi saatiin plus kymmenen.

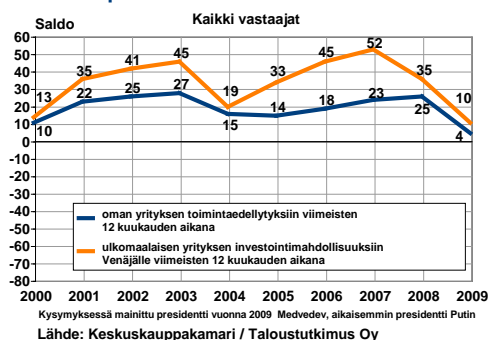
Moskovassa ja muualla Luoteis-Venäjällä suhtaudutaan Pietaria luottavammin presidentti Medvedevin hallinnon toimiin.

Vuonna 2008 yritysjohtajia pyydettiin arvioimaan presidentti Medvedevin toimien vaikutuksia ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksiin seuraavien 12 kuukauden aikana. Yritysjohtajat katsoivat presidentti Medvedevin hallinnon toimien parantavan ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksia seuraavien 12 kuukauden aikana. Kaikkien vastaajien odotuksia kuvaava saldoluku oli + 33.

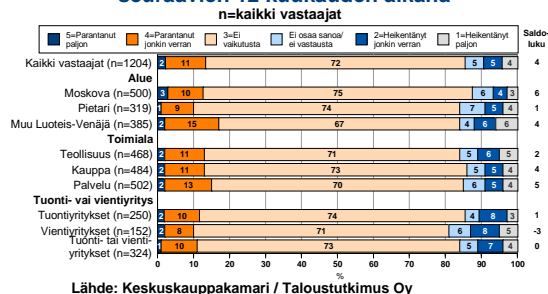
Vastaajista 42 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida presidentti Medvedevin hallinnon toimien vaikutusta ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksiin Venäjällä. (Vuonna 2008, 35 %, presidenttinä Putin).

D.A. Medvedev valittiin 2.3.2008 Venäjän federaation presidentiksi. Hän astui virkaansa 7.5.2008.

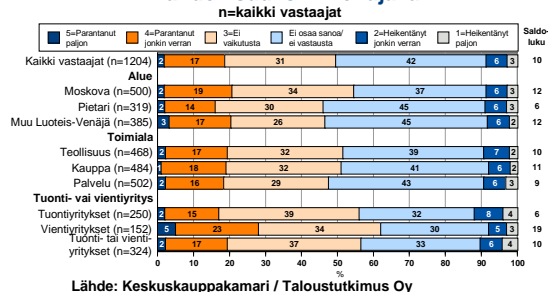
Arvio presidentin toimien vaikutuksesta

Arvio presidentti Medvedevin toimien vaikutuksista oman yrityksen toimintaan ja toimintaedellytysiin seuraavien 12 kuukauden aikana

Arvio presidentti Medvedevin toimien vaikutuksista ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksiin Venäjällä

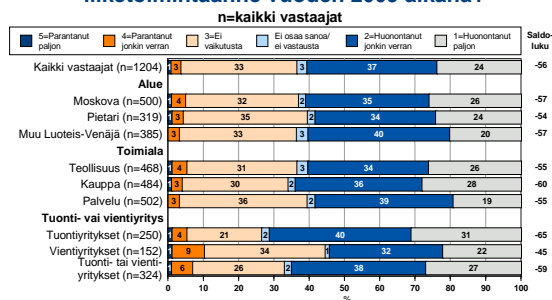

1.8 Ruplan arvon heikentymisen vaikutus liiketoimintaan vuoden 2009 aikana

Venäläisistä yritysjohtajista 61 prosenttia katsoi, että ruplan arvon heikentyminen on huonontanut jonkin verran tai paljon yrityksen liiketoimintaa vuoden 2009 aikana.

Vastaajista kolmannes ilmoitti, ettei ruplan heikentymisellä ollut vaikutusta yrityksen liiketoimintaan. Ruplan heikentyminen on vaikeuttanut erityisesti kaupan alan tuontiyritysten liiketoimintaa. Alueelliset erot ovat pieniä.

Miten ruplan arvon heikentyminen on vaikuttanut liiketoimintaanne vuoden 2009 aikana?

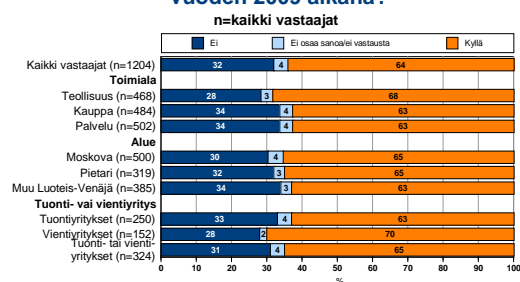
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

1.9. Kokemukset liiketoiminnan rahoittamisen ongelmien määrästä vuoden 2009 aikana

Venäläisistä yritysjohtajista 64 prosenttia katsoi, että yrityksillä on ollut tavanomaista enemmän ongelmia liiketoimintansa rahoittamisessa vuoden 2009 aikana.

Kolmannes yrityksistä ei ollut havainnut erityisiä ongelmia rahoituksen saannissa. Moskovassa ja Pietarissa toimivat vientiä harjoittavat teollisuusyritykset olivat kokeneet hieman muita enemmän ongelmia tavanomaisen liiketoiminnan rahoittamisessa.

Onko yritys kokenut tavanomaista enemmän ongelmia liiketoiminnan rahoittamisessa vuoden 2009 aikana?

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

2. YHTEENVETO

Venäläisten yritysjohtajien yleiset suhdannenäkymät ovat selvästi edellisiä vuosia varovaisemmat. Palvelualan ja kaupan alan odotukset ovat teollisuutta myönteisemmät.

Liikevaihdon kasvuodotukset ovat aiempaa maltillisempia. Kaupan alalla ja palvelualalla kasvuodotukset ovat hieman optimistisemmät kuin teollisuudessa. Liikevaihdon kasvun odotetaan olevan Moskovassa ja Pietarissa jonkin verran nopeampaa kuin muualla Luoteis-Venäjällä.

Myös investointien kasvun odotetaan olevan vähäistä vuonna 2010. Investointien kasvuodotukset ovat hieman optimistisemmät kaupan alalla ja palvelualalla kuin teollisuudessa. Moskovassa ja Pietarissa investointien odotetaan kasvavan hieman ripeämmin kuin muualla Luoteis-Venäjällä.

Työvoiman määrän odotetaan kasvavan edelleen vuonna 2010, mutta kasvu on maltillista. Työvoiman määrän odotetaan kasvavan enemmän Moskovassa ja Pietarissa kuin muualla Luoteis-Venäjällä.

Vuonna 2010 venäläiset yritysjohtajat odottavat oman taloutensa tilan parantuvan hitaasti. Yritysjohtajien odotukset ovat hieman optimistisempia kaupan alalla ja palvelualalla verrattuna teollisuuteen. Pietarissa oman talouden odotetaan parantuvan nopeammin kuin Moskovassa tai muualla Luoteis-Venäjällä.

Vastaajat odottavat Venäjän talouden tilan huononevan edelleen selvästi vuonna 2010. Teollisuudessa yritysjohtajat ovat jonkin verran muita pessimistisempiä. Pietari on jonkin verran pessimistisempi verrattuna Moskovaan ja muuhun Luoteis-Venäjään.

Vuonna 2009 yleiset suhdannenäkymät heikkenivät selvästi. Tilannetta kuvaava saldoluku laski 79 yksikköä edellisvuodesta. Saldoluvut putosivat kaikilla alueilla ja toimialoilla. Liikevaihdon kasvu kääntyi negatiiviseksi, ja saldoluku putosi peräti 98 yksikköä. Investointien ja työvoiman määrän kasvu kääntyi miinusmerkkiseksi ja oman talouden tila huononi merkittävästi vuonna 2009. Venäjän talouden tila huononi jyrkästi vuonna 2009 verrattuna vuoteen 2008. Tilannetta kuvaava saldoluku laski 96 yksikköä. Talous heikkeni kaikilla toimialoilla yhtä voimakkaasti. Alueista pessimistisin oli Pietari.

Suurin osa venäläisistä yritysjohtajista (72 %) katsoi, ettei presidentti Medvedevin hallinnon toimenpiteillä ole ollut vaikutusta yrityksen toiminnan ja toimintaedellytyksien kehitykseen vuonna 2009. Kaikkien vastaajien saldoluvuksi saatiin plus neljä.

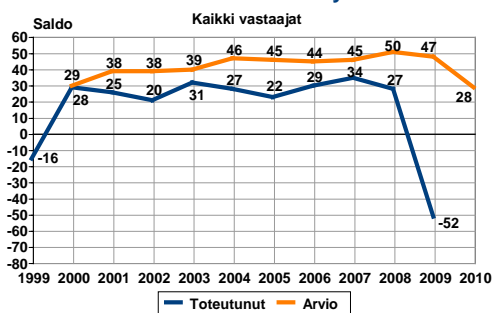
Venäläisistä yritysjohtajista miltei kolmannes (31 %) katsoi, ettei presidentti Medvedevin hallinnon toimenpiteillä ole ollut vaikutusta ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksien parantumiseen Venäjällä. Vastaajista 19 prosenttia uskoi toimien parantaneen ja 9 prosenttia heikentäneen ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksia Venäjällä viimeisten 12 kuukauden aikana. Kaikkien vastaajien saldoluvuksi saatiin plus kymmenen.

Venäläisistä yritysjohtajista 61 prosenttia katsoi, että ruflan arvon heikentyminen huononsi jonkin verran tai paljon yrityksen liiketoimintaa vuoden 2009 aikana. Vastaajista 64 prosenttia koki, että yrityksellä on ollut tavanomaista enemmän ongelmia liiketoimintansa rahoittamisessa vuoden 2009 aikana.

3 LIITTEET

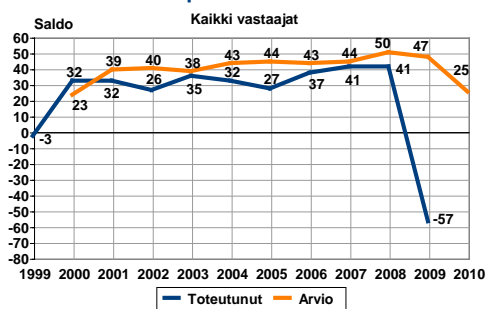
Toimialakohtaiset kuviot

Yleiset suhdannenäkymät

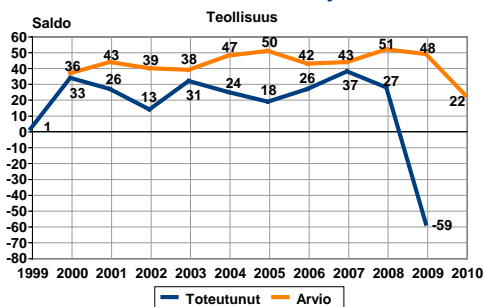
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan liikevaihto

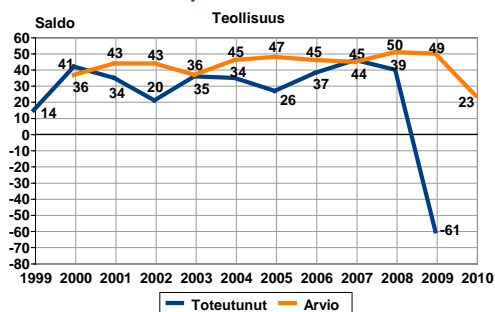
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Yleiset suhdannenäkymät

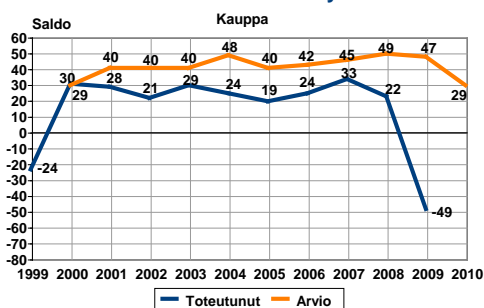
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan liikevaihto

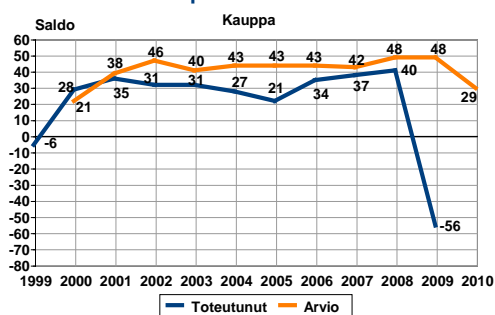
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Yleiset suhdannenäkymät

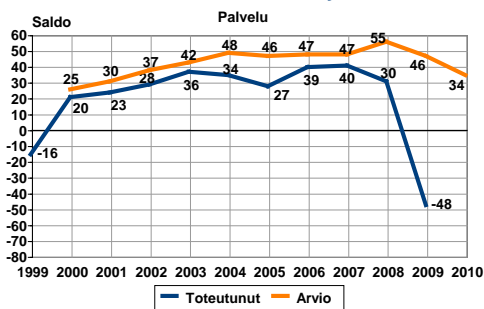
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan liikevaihto

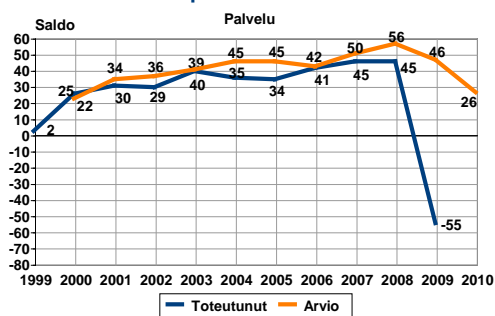
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Yleiset suhdannenäkymät

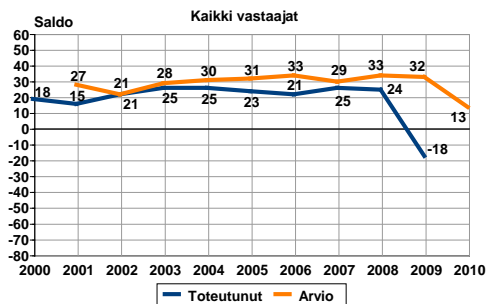
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan liikevaihto

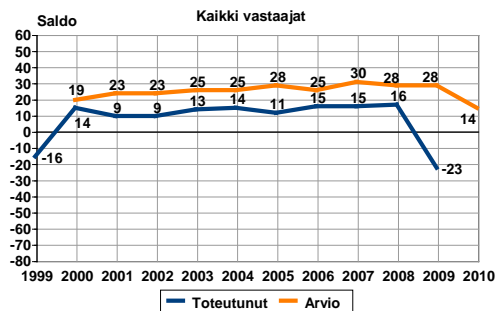
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

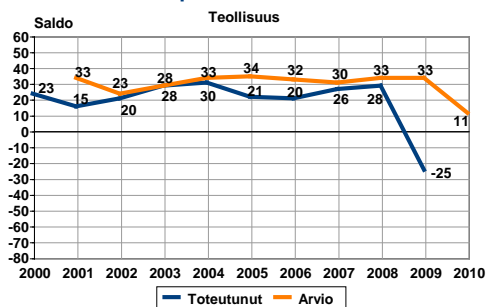
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

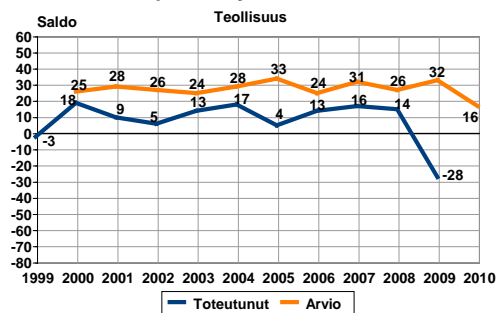
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

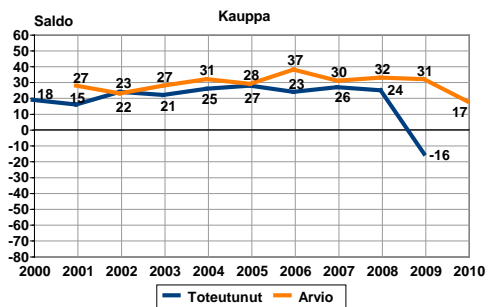
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

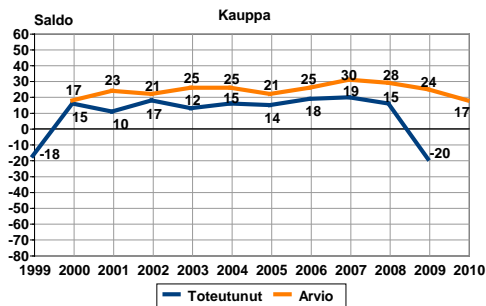
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

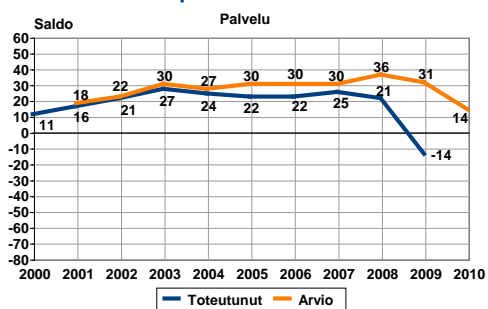
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

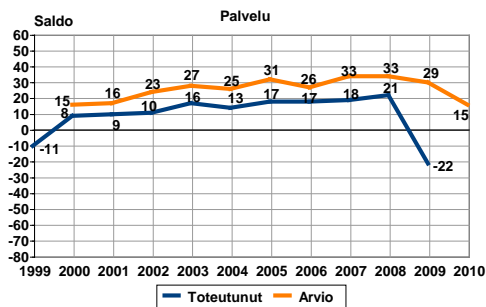
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

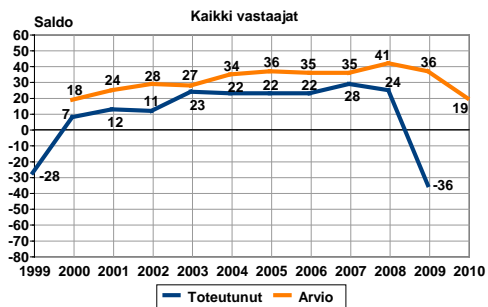
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

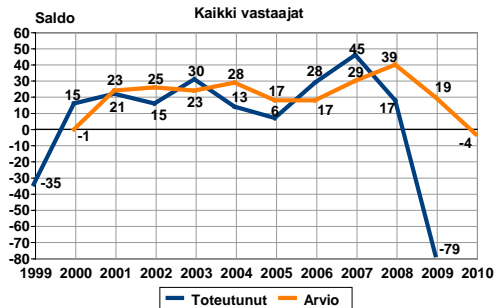
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

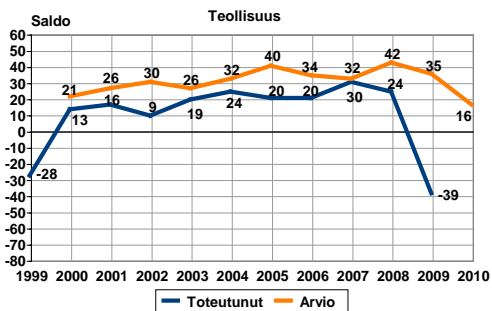
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

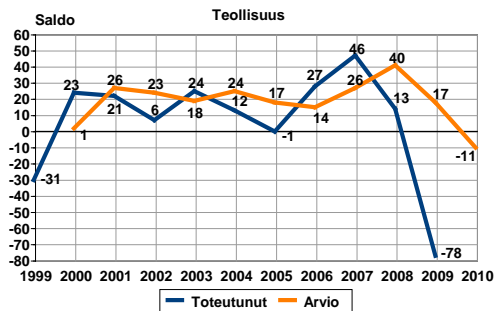
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

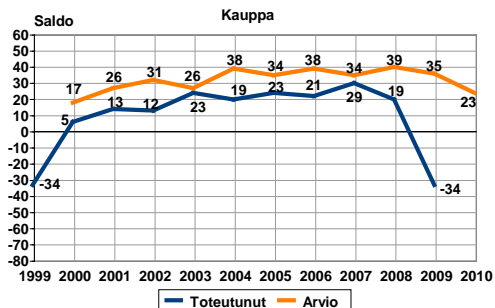
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

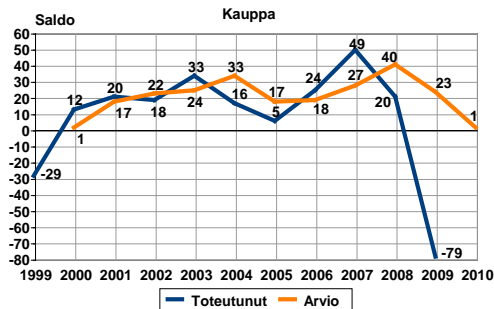
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

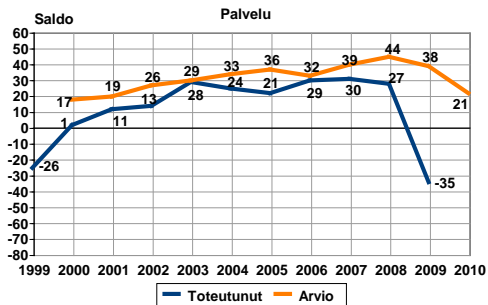
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

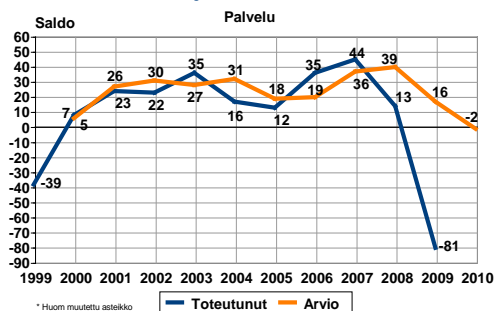
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

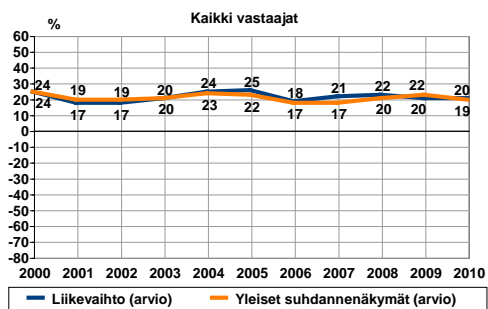
Venäjän talouden tila

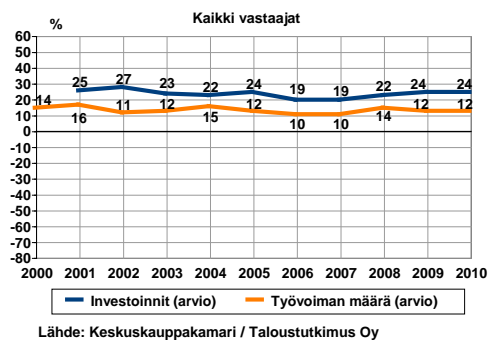
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

* Huom. muutettu asteikko

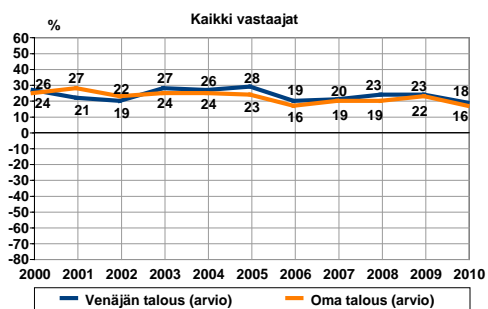
Ei osaa sanoa -vastaukset

Ei osaa sanoa -vastaukset

Ei osaa sanoa -vastaukset

Taulukko 1

TOTEUTUNEET SALDOLUVUT* VUOSINA 1998–2009

Muuttuja	Toteutunut vuosi	KAIKKI	Teollisuus	Kauppa	Palvelut	Moskova	Pietari	Muu Luoteis- Venäjä
Liikevaihto	1998	-	-	-	-	-	- 37	-
	1999	- 3	14	- 6	2	- 19	- 6	23
	2000	32	41	28	25	10	43	54
	2001	32	34	35	30	16	42	46
	2002	26	20	31	29	16	28	39
	2003	35	35	31	39	24	40	45
	2004	32	34	27	35	23	35	41
	2005	27	26	21	34	22	28	32
	2006	37	37	34	41	31	35	47
	2007	41	45	37	45	37	41	47
	2008	41	39	40	45	36	48	42
	2009	- 57	- 61	- 56	- 55	- 58	- 64	- 51
Työvoima	1998	-	-	-	-	-	- 22	-
	1999	- 16	- 3	- 18	- 11	- 34	- 9	5
	2000	14	18	15	8	4	19	23
	2001	9	9	10	9	-1	15	18
	2002	9	5	17	10	1	14	18
	2003	13	13	12	16	7	16	18
	2004	14	17	15	13	9	17	19
	2005	11	4	14	17	10	13	11
	2006	15	13	18	17	15	13	17
	2007	15	16	19	18	15	10	20
	2008	16	14	15	21	12	17	22
	2009	- 23	- 28	- 20	- 22	- 26	- 26	- 17
Investoinnit**	1998	-	-	-	-	-	-	-
	1999	-	-	-	-	-	-	-
	2000	18	23	18	11	8	19	32
	2001	15	15	15	16	1	28	22
	2002	21	20	23	21	14	24	28
	2003	25	28	21	27	18	28	31
	2004	25	30	25	24	23	23	32
	2005	23	21	27	22	20	23	27
	2006	21	20	23	22	20	20	24
	2007	25	26	26	25	23	26	28
	2008	24	28	24	21	20	24	29
	2009	- 18	- 25	- 16	- 14	- 17	- 24	- 17

/..

Taulukko 1

TOTEUTUNEET SALDOLUVUT* VUOSINA 1998-2009

Muuttuja	Toteutunut vuosi	KAIKKI	Teollisuus	Kauppa	Palvelut	Moskova	Pietari	Muu Luoteis- Venäjä
Yleiset suhdanne- näkömät	1998	-	-	-	-	-	- 52	-
	1999	- 16	1	- 24	- 16	- 22	- 21	- 1
	2000	28	33	30	20	13	33	46
	2001	25	26	28	23	9	35	40
	2002	20	13	21	28	11	19	33
	2003	31	31	29	36	25	31	40
	2004	27	24	24	34	18	29	37
	2005	22	18	19	27	15	26	28
	2006	29	26	24	39	23	28	39
	2007	34	37	33	40	29	34	42
	2008	27	27	22	30	24	30	29
	2009	- 52	- 59	- 49	- 48	- 53	- 60	- 46
Oma talous	1998	-	-	-	-	-	- 57	-
	1999	- 28	- 28	- 34	- 26	- 22	- 34	- 28
	2000	7	13	5	1	- 8	6	29
	2001	12	16	13	11	- 1	19	26
	2002	11	9	12	13	5	10	22
	2003	23	19	23	28	21	21	28
	2004	22	24	19	24	18	19	31
	2005	22	20	23	21	17	27	24
	2006	22	20	21	29	20	24	25
	2007	28	30	29	30	25	29	31
	2008	24	24	19	27	19	24	31
	2009	- 36	- 39	- 34	- 35	- 38	- 38	- 31
Venäjän talous	1998	-	-	-	-	-	- 87	-
	1999	-35	-31	- 29	- 39	- 29	- 41	- 40
	2000	15	23	12	7	- 1	20	31
	2001	21	21	20	23	9	41	21
	2002	15	6	18	22	- 5	31	29
	2003	30	24	33	35	24	39	29
	2004	13	12	16	16	2	26	18
	2005	6	- 1	5	12	4	5	11
	2006	28	27	24	35	26	25	31
	2007	45	46	49	44	40	47	51
2008	17	13	20	13	11	13	28	
	2009	- 79	- 78	- 79	- 81	- 77	- 83	- 79

Lähteet: Keskuskauppakamarin Pietarin barometri 1999 ja Luoteis-Venäjän business-barometrit 2000–2009

Saldoluku saadaan vähentämällä paranevaa kehitystä ennakoivien vastaajien osuudesta heikompaa kehitystä ennakoivien vastaajien osuus. Saldoluvun positiivisuus merkitsee kasvua. Kun saldoluku on positiivinen ja nousee edelliseen mittauskertaan verrattuna, merkitsee se, että muuttuja (esim. liikevaihto) kasvaa ja kasvu on nopeutumassa edelliseen vuoteen verrattuna. Kun saldoluku on positiivinen ja laskee, kasvu jatkuu, mutta se on hidastumassa edelliseen vuoteen verrattuna. Mikäli saldoluku on negatiivinen, tarkoittaa se kasvun olevan miinusmerkkistä. Kun saldoluku on nolla, muuttuja pysyy keskimäärin ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointeja tiedusteltiin ensimmäisen kerran lokakuussa 2000.

Taulukko 2

ODOTUSTEN SALDOLUVUT VUOSILLE 1999–2010

Muuttuja	Odotukset vuodelle	KAIKKI	Teollisuus	Kauppa	Palvelut	Moskova	Pietari	Muu L-Venäjä
Liikevaihto	1999	-	-	-	-	-	4	-
	2000	23	36	21	22	16	32	27
	2001	39	43	38	34	23	47	54
	2002	40	43	46	36	23	59	50
	2003	38	36	40	39	27	41	50
	2004	43	45	43	45	35	49	48
	2005	44	47	43	45	38	53	45
	2006	43	45	43	42	35	50	48
	2007	44	44	42	50	40	46	48
	2008	50	50	48	56	48	51	53
	2009	47	49	48	46	41	50	53
	2010	25	23	29	26	29	28	17
Työvoima	1999	-	-	-	-	-	5	-
	2000	19	25	17	15	20	19	16
	2001	23	28	23	16	15	30	28
	2002	23	26	21	23	14	39	22
	2003	25	24	25	27	17	26	35
	2004	25	28	25	25	18	35	27
	2005	28	33	21	31	24	35	27
	2006	25	24	25	26	23	32	21
	2007	30	31	30	33	28	32	32
	2008	28	26	28	33	29	25	28
	2009	28	32	24	29	31	28	25
	2010	14	16	17	15	19	16	7
Investoinnit*	1999	-	-	-	-	-	-	-
	2000	-	-	-	-	-	-	-
	2001	27	33	27	18	12	37	39
	2002	21	23	22	22	4	42	29
	2003	28	28	27	30	20	32	36
	2004	30	33	31	27	23	36	36
	2005	31	34	28	30	25	31	40
	2006	33	32	37	30	30	38	34
	2007	29	30	30	30	27	30	32
	2008	33	33	32	36	29	31	40
	2009	32	33	31	31	27	29	40
	2010	13	11	17	14	15	13	10

Taulukko 2

ODOTUSTEN SALDOLUVUT VUOSILLE 1999–2010

Muuttuja	Odotukset vuodelle	KAIKKI	Teollisuus	Kauppa	Palvelut	Moskova	Pietari	Muu L-Venäjä
Yleiset suhdanne- näkymät	1999	-	-	-	-	-	1	-
	2000	29	36	29	25	30	33	23
	2001	38	43	40	30	24	50	47
	2002	38	39	40	37	18	62	44
	2003	39	38	40	42	31	44	46
	2004	46	47	48	48	35	56	53
	2005	45	50	40	46	38	52	49
	2006	44	42	42	47	42	47	43
	2007	45	43	45	47	42	45	49
	2008	50	51	49	55	48	50	53
2009	47	48	47	46	44	43	53	
	2010	28	22	29	34	29	28	26
Oma talous	1999	-	-	-	-	-	-6	-
	2000	18	21	17	17	25	16	10
	2001	24	26	26	19	13	31	34
	2002	28	30	31	26	16	48	29
	2003	27	26	26	29	21	27	35
	2004	34	32	38	33	27	37	41
	2005	36	40	34	36	34	40	36
	2006	35	34	38	32	34	38	35
	2007	35	32	34	39	32	38	35
	2008	41	42	39	44	42	41	38
2009	36	35	35	38	35	35	39	
	2010	19	16	23	21	20	26	12
Venäjän talous	1999	-	-	-	-	-	-24	-
	2000	-1	1	1	-5	7	-6	-6
	2001	23	26	17	26	20	24	25
	2002	25	23	22	30	12	38	31
	2003	23	18	24	27	10	28	37
	2004	28	24	33	31	21	32	35
	2005	17	17	17	18	10	22	21
	2006	17	14	18	19	14	19	21
	2007	29	26	27	36	30	25	31
	2008	39	40	40	39	35	37	46
2009	19	17	23	16	17	16	25	
	2010	-4	-11	1	-2	-3	-8	-3

Saldoluku saadaan vähentämällä paranevaa kehitystä ennakoivien vastaajien osuudesta heikompaa kehitystä ennakoivien vastaajien osuus. Saldoluvun positiivisuus merkitsee kasvua. Kun saldoluku on positiivinen ja nousee edelliseen mittauskertaan verrattuna, merkitsee se, että muuttuja (esim. liikevaihto) kasvaa ja kasvu on nopeutumassa edelliseen vuoteen verrattuna. Kun saldoluku on positiivinen ja laskee, kasvu jatkuu, mutta se on hidastumassa edelliseen vuoteen verrattuna. Mikäli saldoluku on negatiivinen, tarkoittaa se kasvun olevan miinusmerkkistä. Kun saldoluku on nolla, muuttuja pysyy keskimäärin ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

Investointeja tiedusteltiin ensimmäisen kerran lokakuussa 2000.

Taustatietoja vastaajista

Luoteis-Venäjän Business – barometri 2010, vastaajarakenne

Vastaajat	1204	
Teollisuus	468	
Konepajateollisuus	32	
Metalliteollisuus	14	
Elintarviketeollisuus	35	
Kemianteollisuus	21	
Tekstiiliteollisuus	17	
Rakennus-/rakennusaineteollisuus	83	
Tietotekninen teollisuus	42	
Energia	16	
Lääketeollisuus/-tiede	22	
Joukkoviestintä/kustannus	70	
Muut teollisuus	155	
Kauppa	484	
Palvelu	502	
Pankki, rahoitus, vakuutus	15	
Kuljetus ja liikenne	56	
Koulutus	55	
Muut palvelut	399	
Yritykset voivat edustaa useampia toimialoja.		
Yrityskoko		
1 – 10 henkilöä	397	
11 – 50 henkilöä	509	
51 – 100 henkilöä	161	
101 – 250 henkilöä	77	
251 – 500 henkilöä	40	
500 +	20	
Ei vastausta	-	
Alue		
Moskova	500	
Pietari	319	
Novgorod	57	
Petrozavodsk (Petroskoi)	55	
Arkhangelsk (Arkangeli)	55	
Murmansk	53	
Viipuri	56	
Pskov (Pihkova)	53	
Syktvykar	56	

Keskuskauppamari

Aleksanterinkatu 17, PL 1000

00101 Helsinki

puh. (09) 4242 6200

faksi (09) 650 303

keskuskauppamari@chamber.fi

